

Heiligen Geest zijn instrument is dat, waarin worden.

ts waren dus nade! Ze waren e, zijn gemeen- eeuwige leven en wegschonk. e dingen heeft g in dezen zin onken allen uit e geheele woest- ristus

is nu dat het rank der Israë- ristus Zelf af- ze als tecken, iade en verlos- er om zoo te andoor aan de in dat manna eif met al zijn

dat Calvijn in ee, nu dat zulk gebeeld en dat rots het Hellig

hooren we als ar in het mee- geen welgeval- in de woestijn!

at zeggen: het eken en leven en 't water uit gelen, getuige- ze en Hij geeft in den Heiligen ert Paulus, dat dering! — die . Vijfmaal ach- ... En nu tóch

men en zegelen ardsche dingen r dit, dat is:

spreken we de e hoorden hee, onken tegelijk

ar die teekenen or de uitverko- in alle anderen eheid, een looze

Schrift spreekt werden in de a uit de steen-

n Gods genade de teekenen en htig werden en en?

ulus zegt het In het meeren- a behagen.

ij predikt: De den waardigen ramenten wort- ertoond. De be- waarlijk geget Hij ons met ar — niet allen gereikt zijn bij verandert het icht wordt niet het God be- vigen een gees- r ongelooovigen niet wat gege-

telijk! t-g e e s t e -

den! C. V.

sequitur Chris- quidem, nec namentali modo.

t Dominus quod sequitur non figu- sed rem figu- x est Deus qui

ses. Interea nec am de efficacia ina etiam infi- fidellum os tan- stur.

Aan wie die eed? (Inzake „Amerika“)

KERKELIJK LEVEN

Ons vorig artikel eindigde met de toezegging, dat we zouden spreken over het doopsformulier.

We stelden vast, dat de amerikaansche Verklaring beweert, dat de belofte-des-evangelies een „eed“ is. Een eed aangaande Gods onfeilbaar werken willen aan en in „al de uitverkorenen“.

Nu zijn „al-de-uitverkorenen“ pas in den hemel met den vinger zonder mankeeren aan te wijzen. Hier op aarde nooft.

Voorzoover dus dat amerikaansche stuk over dien „eed“, Gods spreekt, vloeit uit de ingenomen stelling voort, dat God dien eed zweert aan een complex van niet-aan-te-wijzen menschen.

Men zal zeggen: dat is niet waar. Want de eed wordt door den dienst des Woords in de kerk gesproken. En de kerk is een aanwijsbaar gezelschap.

Zeker, zeker. Maar daarom vroegen we eerst: wát voor een eed? Assertorisch (feiten vertellend)? Of promissoir (belofte gevend)? De dienst des Woords doet immers nog meer dan alleen maar beloven. Die verkondigt ook feiten. Bijvoorbeeld, dát Christus gekomen is. Dát de aarde eens vergaan zal. Dát er een zondvloed is geweest. Dát Abraham is weggetrokken uit Ur. Dát Christus wederkomt. Weliswaar worden óók die feiten nimmer losgemaakt van den dienst-der-belofte (God doet geen verhaaltjes), maar er is toch verschil tusschen een bekendmaking van feiten, en een in het leven van een bepaalden (in den doop en met andere aanspraakswijzen aangesproken) mensch in-dringen met de puntige speer van belofte-met-eisch.

Daarom stelden we verleden week de vraag: WAT VOOR een eed?

Dezen keer vragen we: AAN WIE die eed? Kan God hoorbaar, dat wil zeggen: voor kerk en wereld hoorbaar, spreken tot een niet aanwijsbaar adres?

We zeggen: neen. Hij kan wel een UITSPRAAK donderen uit den hooge, over onze hoofden heen. Een boodschap door den aether. Maar, vergun ons het beeld, dat nu vanzelf geboren wordt: maar, Hij doopt niet via den luidspreker, die een op grammofoonplaten opgenomen „algemeen gehouden“ tekst laat klinken over de hoofden heen. Hij komt vlak bij ons staan, en komt van den preekstoel af, en zegt: Marietje zoo-en-zoo, Cornelis die-en-die, ik doop u. Hij zegt niet maar iets aangaande een menigte, die ik in mijn levensdagen nimmer zien zal, doch Hij zegt iets TOT een bepaalden mensch, N. N.

Dat weten natuurlijk de amerikaansche theologen, die die Korte Verklaring hebben opgesteld, net zoo goed als wij. Ik vermoed, dat ze bij de opstelling van het stuk zich ook terdege daarvan rekenschap gegeven hebben.

Er staat immers een woordje in den verleden week besproken volzin, dat aan het doopsformulier herinnert, het formulier, waarbij inderdaad de Heere van den kansel afkomt, en wat zegt „án“ en „tót“ dat Marietje of dien kleinen Cornelis. Ik doel op het woordje „WILLEN“. Er stond in het amerikaansche stuk:

„dat de belofte-des-evangelies een eed Gods is, dat Hij onfeilbaar al de uitverkorenen WIL leiden tot zaligheid en eeuwige heerlijkheid door het geloof.“

Dat woordje „willen“ is uit het doopsformulier. De Amerikaansche auteurs dezer Korte Verklaring hebben dat goed onthouden, want hun fel bestreden Heyns heeft over dat „willen“ erg veel gezegd, dat — wij herhalen het — ons niet altijd juist scheen, en, naar ik vrees, bij de uitlegging van den masjaal (gelijkenis raadselspreuk) over „den wijngaard“ (Jes. 5) wel eens misverstand heeft moeten opleveren, wegens het uit het oog verliezen van het voor een exegeet nimmer te verwaarloozen verschil tusschen een masjaal en een dogmatische uitspraak. We behoeven niet te zeggen, wat die parabel is. De Canisiusvertaling geeft ze aldus weer:

Mijn vriend had een wijngaard op een vruchtbare [helling; Hij spitte hem om, en raapte er de steenen uit weg; Hij beplante hem met edelwingerd, Bouwde er een wachttoren in, en kapte perskuipen uit. Nu verwachtte hij, dat hij druiven zou dragen; Maar hij bracht enkel bocht!

Burgers van Jerusalem, en mannen van Juda: Richt nu tusschen mij en mijn wijngaard! Wat was er meer voor mijn wijngaard te doen, Wat ik misschien heb verzuimd? Waarom bracht hij dan enkel bocht, Toen ik verwachtte, dat hij druiven zou dragen?

Welnu, de wijngaard van Jahwe der heirscharen Is Israëls huis; De mannen van Juda Zijn bevoorrechte planten. Hij hoopte op recht; en zie, het was onrecht; Betrachten van recht: het was verkrachten van recht.

Over deze gelijkenis is ook in Amerika vaak discussie gevoerd. Bij Heyns keert ze onophoudelijk te-

rug, ook wel in geschriften en andere nagelaten papieren, die in Nederland niet bekend zijn, maar die ik inzag in Amerika, en niet altijd juist kon vinden. Maar welk verstandig mensch zegt daarom: nu moet je als Heyns wat zegt, altijd den anderen kant uit? Pas op voor theologie-van-den-weeromstuit. De discussie is vaak verward geweest. De één zei: zie je wel, God „wilde“ toch, maar die wijngaard wou niet. De ander: God wilde eigenlijk niet, want als het met ons verkeerd gaat, dan is dat allemaal in zijn raad bepaald, en als Hij wat wil, werkelijk wil, nu, dan komt het toch ook?

Ik geloof, dat beide standpunten mis waren: de één vergat, dat het een gelijkenis was, en de ander vergat het ook. De één behandelde de parabel als een pagina uit een dogmatisch dictaat, de ander ook.

Maar de discussie heeft toch dit goede opgeleverd: als men de gelijkenis neemt voor wat ze is, dan volgt er toch uit, dat de profeet tot de kerk zegt: u waren beloften gedaan, en er was aan u gearheid door de permanente bediening van het verbondswoord Gods, en de profetische herderszorg, maar ge hebt niet geloofd; en nu doet God aan u hetgeen van den aanvang ook gezegd is: wie Hem verwerpt, die wordt verworpen. Bondsbreuk wordt door bonds-wraak gevolgd.

Daarom staat er ook in het doopsformulier: wij krijgen een belofte, maar die gaat met een eisch gepaard (twee deelen in elk verbond), en dus: de belofte komt niet tot onbekende uitverkorenen, maar tot met naam en toenaam bekende geroepen, die in den bondskring opgenomen zijn.

Als nu het doopsformulier verklaart, dat bij den doop God dit en dat belooft, dan staat daar duidelijk: Hij belooft wat a an dat met name genoemde kind. Dat kan Hij rustig zeggen, en ons ook leeren; want de belofte gaat met den eisch hand in hand. Tot dat kind is gezegd: N.N., onder voorwaarde, d.w.z. onder uitdrukkelijke verzekering, en bepaling, dat uw geloof de eenige weg zal zijn, en móet zijn, waarin dit alles zal geschieden, weshalve gij daartoe vermaand en verplicht wordt, (niet maar: zijt, doch wordt) WIL de Vader u van alle goed verzorgen, WIL Hij alle kwaad u ten beste keeren, WIL de Geest u toeligenen wat wij in Christus hebben. Aan het terrein der dogmatische uitspraken is niet de rug toegekeerd; maar wel worden we persoonlijk aangesproken door de Overheid (God), die

Maria, de moeder van onzen Heere Jezus Christus (VIII)

VI. DE VOORZEGGING VAN SIMEON.

Jozef en Maria gaan op den 40sten dag na de geboorte van Jezus naar Jeruzalem, „opdat zij Hem den Heere voorstelden“ (Luc. 2:22).

Jezus moest daar als eerstgeborene worden gelost en voor Hem moest het reinigingsoffer worden gebracht.

Bij die gelegenheid heeft Simeon zijn bekenden Lofzang gezongen.

Na dien lofzang heeft hij over hen den zegen uitgesproken.

En dan valt het op, dat hij speciaal het woord richt tot Maria, Zijn moeder: „Zie, deze wordt gezet tot een val en opstanding van velen in Israël, en tot een teeken dat wedersproken zal worden (en ook een zwaard zal door uw zelfs ziel gaan) opdat de gedachten uit vele harten geopenbaard worden (Luc. 2 vs 34 en 35).

De vraag kan worden gesteld: waarom heeft Simeon met deze voorzegging zich alleen tot Maria gewend?

Prof. Greijdanus merkt op: „Waarschijnlijk omdat Jozef reeds overleden zou zijn, wanneer gebeuren zou, wat Simeon hier profeteerde. Bij 's Heeren optreden na Zijn doop (3:21-23) hooren wij nimmer melding maken van Jozefs aanwezigheid of doen, doch wel van die Zijner moeder“¹⁾.

Ook maakt hij hierbij nog de opmerking: „Bij Maria's naam nog weer: Zijn moeder, omdat het juist in die hoedanigheid was, dat zij getroffen zou worden“²⁾.

In het voorafgaande hebben we er al den nadruk op gelegd, dat Maria haar plaats heeft in de geschiedenis des heils in den staat van Christus' vernedering. De miskennis van Jozef en de achteruitzetting in Nazareth waren daar al het bewijs van. Maar hier wordt dit voor het eerst aan Maria in het Woord gezegd. Zij wordt er bij bepaald, dat het leven van haar Zoon zal staan in het teken van strijd. Daarvan had Maria ook in haar lofzang al gesproken. „Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken en nederigen heeft Hij verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld en rijken heeft Hij ledig weggezonden“ (Luc. 1:52, 53). Maar de Messias wordt hier enkel gedacht als overwinnaar. En bij de vijanden wordt alleen gedacht aan vreemde verdrukkers. Evenwel nu

ons ontbood op „het Stadhuis“ (vgl. K. S., Heidelb. Catech., deel II). Daar krijg je ook geen wetenschappelijke, objectieve „lezing“, geen „college“ over de wet, het burgerlijk wetboek, de rechtsfilosofie of zoo iets, maar je wordt er, geleerd of ongeleerd, eenvoudig terwijl je daar bent tot iets verplicht.

Daarom zeiden we ook zoeven: er staat niet, dat wij allang verplicht ZIJN vóór den doop, vóór de geboorte, b.v. door Gods Scheppers recht over „alle menschen“, of door het feit van Zijn bondsoprichting met Adam in het paradijs, of schoon dat allemaal óók wel waar is, maar: dat wij verplicht WORDEN, en dit DOOR den doop, tot een nieuwe gehoorzaamheid. Dat is dan ook geen assertorische eed, dat het gereformeerde college ethiek goed opgebouwd geweest is, maar wél een bij promissoren eed door den doop verplicht WORDEN, in een geschiedende rechtshandeling, tot den dienst des Heeren. Dat is gebeurd in hetzelfde oogenblik, als waarop de pin der belofte ons op den neus gezet is.

Ik zeg dus, dat niet alleen de Dordtsche Leerregels, doch ook het doopsformulier, ons leeren, dat de belofte-des-evangelies niet een „eed“ is, „dat“ God „alle“ „uitverkorenen“ wil leiden tot de eindpaal (of schoon dat allemaal waar is) maar een eed AAN den bepaalden mensch, dat Hij dien bepaalden met name aangesproken GEROEPEN mensch leiden wil tot de eindpaal.

En wie dat remonstrantsch zou noemen, dien zeg ik rustig: dat is het niet, en u begrijpt de positie niet. Hoe vaak spreekt de bijbel „indien“? „INDIEN“?

Ik houd het maar weer met dr J. Ridderbos, uit den goeien tijd, toen hij nog commentaren schreef: de belofte van Zacharia 3:6, 7 is een „plechtige verzekering“ (geen dogmatische sententie, zeg ik) „en bevat eene belofte, verbonden aan eene conditie“. Ik zou willen vragen: mag dr J. Ridderbos niet worden toegelaten in de Prot. Ref. Church? Pas op, dat gij daar hem niet gelijk wordt, in het uitwerpen. Of verhinderen. Wij hebben hem niet uitgeworpen, doch hij ons. En wij zullen hem om dat zinnetje niet vervolgen; hij heeft alleen ons vervolgd, toen hij zijn zinnetje liet aanvalden door zichzelf, om den sleutel, de niet-kuyperiaansche, maar confessioneele kennis, weg te nemen. En kandidaten en ouderlingen en dominees wilde verhinderen, in het koninkrijk (van den dienst) in te gaan.

Het is hem niet gelukt, maar dat kon hij niet helpen.

K. S.

blijkt, dat ook lijden over den Messias komen zal. En de tegenstelling, die Hij oproept, zal door Israël zelf hééngaen. Hij zal niet alleen zijn tot een opstanding voor velen, maar eveneens tot een val. Hij zal tot een teeken zijn, dat wedersproken zal worden.

Simeon spreekt er van, dat er een zwaard door haar ziel zal gaan.

De vraag is, hoe we dit moeten uitleggen. Zal datgene, wat Jezus wordt aangedaan, Maria op het diepste wonden? Of moeten wij denken aan wat Jezus zelf door Zijn woord Maria zal aandoen? Zooals wij lezen in Hebr. 4:12: „Want het Woord Gods is levend en krachtig en scherpsnijdender dan eenig tweesnijdend zwaard, en gaat dóór tot de verdeling der ziel en des geestes en der gewrichten en des mergs, en is een oordeeler der gedachten en der overleggingen des harten“.

Ds B. W. Ganzevoort zegt o.m.: „Maria zelf zal meer dan eens moeten ondervinden, dat zij in Jezus' werk zich niet als Zijn moeder mag doen gelden, maar alleen de Vader dat werk bepaalt“³⁾.

Daarentegen zegt Godet: „Het beeld van het zwaard komt beter overeen met een plotselinge en hevige smart als die van het schouwspel van het kruis“⁴⁾.

Het lijkt me toe, dat het een van het ander moeilijk gescheiden kan worden. Ongetwijfeld zal Maria grootte smart hebben, als ze ziet, wat haar Zoon wordt aangedaan, maar eveneens zal zij moeten leeren haar plaats en taak in het koninkrijk Gods. Zij wordt in haar leven telkens en telkens weer herinnerd, dat de wegen van haar zoon anders zijn dan haar wegen. Zijn gedachten hóóger dan haar gedachten.

Het zal goed zijn, dit nu reeds, in verband met de plaats, die bij Rome aan Maria wordt toegekend, scherp in gedachten te houden. Het zal ons blijken, dat Rome zich voor haar Marialeer inzonderheid op de overlevering beroept. Een beroep op de overlevering kan niet zonder meer worden afgewezen. We weten niet uit den Bijbel b.v. dat Lucas de schrijver is van het Evangelie en de Handelingen. Dat hij dit is weten wij uit overlevering. Maar dat is geen reden om zijn auteurschap disputabel te stellen. De instelling van den Zondag en den doop der kinderen worden ons niet met zooveel woorden in de Schrift geleerd. Maar uit de geschiedenis blijkt, dat deze spoedig een plaats hebben ontvangen in de Kerk des Heeren.

¹⁾ a.w. I, p. 132.

²⁾ a.w. I, p. 132.

³⁾ a.w., p. 25.

⁴⁾ a.w. I, p. 117.